

From mxd.dk: Østrig - på vej ud af Mozart & co's lange skygge

Wiener Philharmonikerne, Wiener Sängerknaben, Herbert Von Karajan, Franz Schubert, Joseph Haydn, valse-Strauss'erne - og så selvfølgelig Wolfgang Amadeus Mozart. Jo, Østrig er synonym med musik, men på vores breddegader langt overvejende klassisk - og fortid.

Bortset fra popsnedkeren **Falco** i 80'erne og det mindre elektroniske boom i 90'erne med især **Kruder & Dorfmeister**, har der ikke været meget eksport af nyere musik fra "Land der Berge" til vore breddegrader, og det slående er, at østrigerne - groft sagt - heller ikke synes, de har haft noget at byde på med internationalt format.

"Østrigerne tror de er dværge, men kommer man fra Tyskland er man stor - for slet ikke at tale om udlandet..."

Ink Musics Hannes Tschürtz t.h. med SPOT On Denmark's strategy manager Christian Buhl i forgrunden.

De knubbede ord kommer fra Hannes Tschürtz, der er leder af promotion-, booking- og pladeselskabet Ink Music. Men de var helt dækkende for den holdning MXD igen og igen mødte, da vi i forrige uge talte med en række østrigske branche- og mediefolk for at tage temperaturen på den lokale scene forud for SPOT On Denmark-showcasen 4. februar på Wien-klubben B72.

Og selv om der også er enighed om at en flot spirende indie-scene gennem de seneste fem-seks år i stadig større omfang prøver at gøre op med fordommene om egen formåen - og givet vil blive en vigtig brik i et fremtidigt dansk-østrigsk musik-samarbejde - så er den nuværende "dværge-filosofi" altså også med til at gøre landet attraktivt for dansk musik:

Musikglade - internationalt orienterede - bindeled til øst

For uanset holdningen til egen kvalitet er østrigerne nemlig vilde med at købe musik og er blandt Europas førende målt pr. indbygger. De seneste IFPI-tal beretter, at østrigerne købte musik for 185 mio. euro (1.387 mia. kr.) i 2008, som er over to en halv gange mere end Danmarks 73,4 mio. euro. (550 mio. kr).

Nok er befolkningen på 8.4 mio en halv gange større end den danske, men der købes altså også betragteligt mere musik: Omregnet bruger østrigerne i gennemsnit 165 kroner på cd-køb og download om året pr. indbygger i modsætning til danskernes 100 kr. Og ikke nok med det: Ser vi på "dværge-filosofien" igen fortæller den også, at 77 % af det købte er med udenlandske kunstnere, mens kun 23 % er østrigsk - i Danmark er fordelingen 55/45. (Og så beslaglægges en stor del af de 23 nationale procent endda af dels det klassiske - dels det meget betragtelige schlagermarked).

Med så højt internationalt fokus synes landet altså værd at satse på - også som mere end det vanlige vedhæng til et Tysklands-fremstød. Og dertil fungerer Østrig også som det måske væsentligste bindeled til det nye og voksende østeuropæiske marked via sin grænse til henholdsvis Tjekkiet, Slovakiet, Ungarn, Slovenien - og med få kilometer til Kroatien.

FM4s Andreas Gstettner fortæller MXDs Henrik Friis om sine danske favoritter.

Begrænset kendskab til dansk musik

From mxd.dk: Østrig - på vej ud af Mozart & co's lange skygge

Dansk musik er slet ikke så kendt i Østrig sammenlignet med f.eks. Tyskland og Benelux-landene. Men Kashmir, Mew, The Raveonettes, Outlandish, Trentemøller og Saybia er dog navne, der generelt vækker genklang på vores rundtur, og som Andreas Gstettner, en af musikredaktørerne hos FM4 - Østrigs vigtigste landsdækkende radiokanal for ny musik - siger:

- Mew har været "Album of the week" på vores kanal. Kashmir hører til mine favoritbands. Også et band som Choir Of Young Believers gør sig godt hos vores lyttere. Mange hernede er glade for den skandinaviske tone. Ja, jeg tror egentlig, Østrig passer godt til det skandinaviske udtryk...

Det ved svenskerne og islændingene allerede, for "Cardigans, Sigur Rós og Mando Diao er blot få eksempler på bands som kendes bedre her end de fleste østrigske navne", som musikjournalisten Holger Fleischman fra dagbladet Die Presse udtrykker det, inden førnævnte Hannes Tschürtz laver første del-konklusion om de danske muligheder ved at sige: - Hvis man arbejder seriøst med musikken her i Østrig, så er det også muligt at få opmærksomhed. Og hans ord understreges af den mere end velvillige presse, den allerførste SPOT On Denmark i Wien allerede har fået på forhånd ([læs artikel](#)).

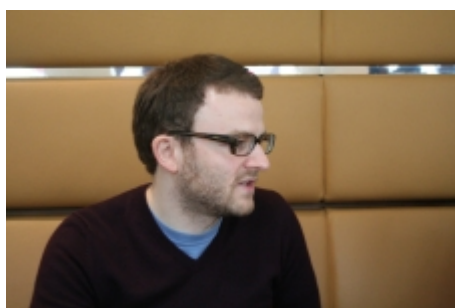
Gustav - var med til
at
indgyde nutidens
selvtillid.

Den store opblomstring - afsmittende effekt - og muligheder

Den nye østrigske indie-scene og dens mangedannede kanaler kan vise sig at være særdeles vigtig for dansk musiks muligheder i alpelandet. 90'ernes elektroniske opblomstring gav nationale håb, men endte ifølge vores kilder som "en kliche på sig selv" og "en boble der brast". Men den indie-bølge, der gror frem i den østrigske undergrund netop nu er mere sejlivet. Den har foreløbig været fem-seks år og har givet flere udslag:

- Da vi startede Ink Music i 2003 var der næsten intet marked for indiebands, fortæller Hannes Tschürtz og fortsætter: - Men nu vokser det, og der er en stor aktivitet og voksende selvtillid. Resultatet er, at der er kommet mange flere mindre klubber i Wien og Graz (de to væsentligste musikbyer, red.), der præsenterer indie-rock. Det er blomstret voldsomt op med grupper - der er vel 600 i Wien pt. og 100-200 i Graz - hvilket igen været en af grundene til at vores firma i dag består af fem personer i stedet for de to, vi startede med, siger han, og fortæller videre om kædereaktionen, at den også har indbefattet flere kultur- og musikmagasiner, der tager den nye musik op, at dagspressen er kommet med på vognen, og at Radio FM4 og den østrigske musikkanal GOTV alle har den nye musik med i fokus.

En kunstner som den kvindelige elektroniske musiker Gustav slog for alvor jeg-tør-selv-tonen an, mens tidens måske populæreste band, drømmepopperne Soap&Skin har ført det endnu videre. Men det har også været via den hårde skole, hvor udlandet nærmest har skullet nedlægges først inden det østrigske publikum selv har overgivet sig for alvor.

Manuel Frohnhofner - positivt overrasket over den østrigske nye scene gennem flere år.

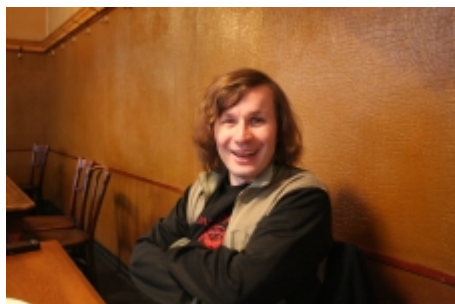
- Men heldigvis bliver bølgen også ved med at tilføre nyt og nye trends hele tiden. Lige nu er det dark/folk/singersongwriter-stuff, der er i vælten - sammen med tysksprogede østrigske bands og bands med immigrations-roots fra vores naboer i det gamle Østeuropa, siger Hannes Tschürtz.

From mxd.dk: Østrig - på vej ud af Mozart & co's lange skygge

Så kan det godt være, at genren stadig er lille i forhold til især klassisk samt schlager og mainstream, men det har givet ny selvverd. Og som redaktøren af det østrigske svar på Gaffa, Manuel Frohnhof fra TBA siger det:

- De seneste tre år i træk har jeg sagt til mig selv: "dette år har været det hidtil bedste jeg har oplevet med østrigsk musik. Men det bobler op hele tiden - og det ser ud til at blive ved".

Indgangene til det østrigske marked:

Thomas Zsifkovits og Nova Music - en meget dominerende faktor på den østrigske live-scene.

Live - festivaler og booking

Festivalmarkedet er stort i Østrig: Nova Rock i Nickelsdorf på grænsen til Ungarn med de meget hårdtslående navne og FM4s Frequenzy med lidt mere "Radiohead'sk" indhold i St. Pölten (60 km vest for Wien) er eksempler på festivaler i Roskilde-størrelse. Men derudover er der utallige festivaler, som Donau Festival i Krems med det mere alternative program, Donauinselfest i Wien, paraply-betegnelsen Wiesen Festival Summer syd for Wien med masser af festivaler i løbet af juli-august (bla.a Nova Jazz and Blues Night - 90.000 tilskuere - og Lovely Days Festival) samt House of Riddem Festival (reggae) i den elektroniske Springfestival i Graz, samme genres BeatPatrol i St. Pölten osv, osv.

Festival-arrangørerne og -bookerne Nova Music, er i løbet af blot 5 ½ års eksistens kommet til at sidde tungt på hovedparten af festival-markedet. En enorm dominans, der skaber en vis knurren. Dels fordi det gør det svært for at andre at komme til - dels fordi kritikere som Wolfgang Mitter fra Mioww Booking mener, at alt for få af pengene kommer til at gøre gavn

From mx.d.dk: Østrig - på vej ud af Mozart & co's lange skygge

for det lokale musikmiljø:

- Pengene fosser direkte ud af Østrig igen - dels til de store internationale acts - dels til alle catering-, scene-, lyd- og lys-firmaer, merchandise osv. som alle er tyske. Så vi står tilbage med udgifterne - og vores egne grupper kommer aldrig til at leve af deres musik.

Men Nova Musics Thomas Zsifkovits må være god til sit job: - Vi sidder på op mod 90 procent af såvel koncert- som festival-markedet, siger han og fortsætter: - Og så er festivalerne altså i stadig fremgang - det er hér du som arrangør og booker tjener pengene i dag - ved siden af merchandise og publishing, siger han.

Thomas Zsifkovits og hans firma er med andre ord gode at være venner med, hvis man vil gøre sig på især store men også små festivaler.

Live - koncerter og booking

Alle større østrigske byer har deres velrespekterede store og endnu større koncertsteder, men det er kun Graz og Wien der har deciderede musikmiljøer.

Også her dominerer Nova og Zsifkovits bookingen, men med de mange nye indie-bands og -strømninger og den førnævnte nye række af mindre klubber med en typiske kapacitet på 80-150 tilskuere, er der også åbnet andre veje, for andre, som f.eks Ink Music og Mioow Booking. "Der er mange klub-aftener i klubberne, 90'ernes arv fra denne elektroniske scene lever stadig og den lokale metal gnistrer for tiden ud over førnævnte trends", er meldingen fra klubmiljøet

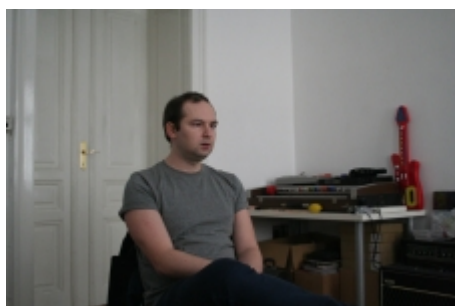
Wolfgang Mittered:- Skab en fast struktur og tænk forløbet over tre år.

From mx.d.dk: Østrig - på vej ud af Mozart & co's lange skygge

Øvrig booking - bro til øst

Oplever Wolfgang Mitter og Mioww som andre bookingfirmaer, at hans gamle partnere i Nova løber med flere og flere af de gamle, succesfulde navne eller de acts der vokser sig store fra hans egenroster - "*name of the game*", accepterer han lakonisk - så har han opdyrket sit helt eget speciale: Han tænker ud af Østrig for sin stald, der rummer alt fra modne jazzveteraner over det tyske stor-navn Die Toten Hosen til unge dj's. 90 % af hans acts er østrigske - men 60 % af de jobs han får i land er i udlandet. Og det mener han også danske håbefulde skal overveje:

- Østrig er et importmarked, men så stort er det heller ikke. Så jeres mulighed er for det første at skabe kontinuitet - at komme igen og igen over to-tre år, at netværke m.v. Skab en fast struktur og tænk forløbet over 2-3 år, for det tager tid at opbygge de infrastrukturer. Og så brug Østrig som indgang til de nye markeder i Rusland, Rumænien, Georgien, Ukraine m.v, siger Mitter, der anser sit eget firma for at være det eneste eksportbureau i Østrig. I øvrigt arbejder han også gerne med skandinaver - bl.a. er finske Jimi Tenor i hans stald - så danske forslag skal være velkomne...

Ilias Daheme - et eksempel på at indie-selskaberne kan få det til at hænge sammen i "Land der Berge".

Pladeselskaber

De multinationale selskaber krymper sig også i Østrig: "Warner og EMI udgiver intet lokalt og styres fra Tyskland (som er en ganske dominerende medspiller i Østrigsk musik, red.), Sony gør det kun med store mellemrum, mens Universal er de eneste med regelmæssige lokale udgivelser", lyder det unisont fra Wien-branchen. Mange tidligere store østrigske

From mx.d.dk: Østrig - på vej ud af Mozart & co's lange skygge

distributører har også knækket halsen, hvilket igen har givet yderligere tysk dominans.

Men på den mindre front, kan forretningen altså godt lade sig betale. Ikke bare for føromtalt Ink Music, som er de største af de mindre selskaber. Det gælder f.eks. også Ilias Dahimene fra SeaYou Records, som er del af den store underskov af småselskaber, der er kommet frem med indie-bølgen, og som har fundet vandingskanaler via bl.a. smålubberne, kulturtidsskrifter, de seriøse aviser m.v.

Så dels via det lokale indie-miljø, dels via hans 50/50 fordeling mellem nationale og internationale signings, hænger det sammen. Det er især det internationale, der giver overskud:

- Thieves Like Us solgte faktisk 20.000 eksemplarer sidste år via eget salg i Østrig og licensaftaler i andre lande, fortæller han om det svensk/amerikanske band og understreger dermed, at også er penge at tjene i denne del af musikkens verden. - Og så går det i øvrigt også godt med download inden for indie-genren, fortæller Dahimene - i et land, hvor musikkøberne ellers stadig er til fysisk cd-salg (andelen er skyhøje 92 %!).

Holger Fleichman (t.h.) - mener pressen i Østrig er åben - og man giver ham ret.

Medier - trykt presse

Generelt er der respekt om den trykte presse i Østrig - tabloid-pressen fraregnet. De to store dagblade **Die Presse** og **Der Standard** er kvalitets-aviser og har mange studerende som læsere. De skriver måske stadig mest om den klassiske genre, men når der skal skrives om rock osv., er man også interesseret i de nye strømninger:

- Pressen hernede er åben - og man skriver ikke kun om de kendte. Så et dansk band har da også muligheder - med mindre de lyder som en kopi af et engelsk, for så hellere originalen,

From mxd.dk: Østrig - på vej ud af Mozart & co's lange skygge

siger Die Standards musikjournalist Holger Fleischman. Og skulle nogen mene, han er vel tæt på at støde mod objektivitetskriteriet, så får han faktisk støtte af den øvrige musikbranche:

- Både magasinerne og aviserne er blevet seriøse keyplayers for den nye musik - og dens muligheder for udbredelse, siger FM4s Andreas Gstettner.

Og han suppleres af Ink Musics Hannes Tschürtz: - Østrigsk presse er hæderlig. Jo, der findes enkelte magasiner som M og Now, hvor du kan købe dig til spalteplads hvis du indrykker en annonce (som det langt hen ad vejen er tilfældet i Tyskland, red.). Men hos de fleste hænger det ikke sådan sammen, og er du et seriøst band, har du let ved at komme i magasinerne.

Andreea Gstettner - bevidst om FM4s store ansvar som monopol-radio.

Medier - radio.

Som i Danmark er radio-airplay supervigtig, men kanalerne i Østrig fungerer på godt og ondt. Af de tre store østrigske statsradiokanaler er **Ö3** den eneste for nyere musik - og de går næsten skånselsløst efter den internationale hitliste-pop. Man kan ikke engang beskyldes for at være grov ved at hævde, at de ser bort fra den nationale musik. - 2-3 procent sagde en nylig måling, fortæller Ilias Dahimene fra SeaYou Records. - Et helt galt tal, der for nylig blev taget op i parlamentet og i det mindste endte - i første omgang - med en hensigtserklæring om, at statsradiofonierne skulle tilstræbe noget mere: nemlig 30 %.

Uanset hvad, er Ö3 næppe stedet at håbe på megen dansk bonus med mindre man er på Alphabeat-niveau. Derimod kan man - og altså også mindre danske bands - sætte lid til den langt mindre kanal **FM4**: Det kan godt være, at kun fire procent af den samlede lytterskare

From mxd.dk: Østrig - på vej ud af Mozart & co's lange skygge

benytter denne "lille" landsdækkende kanal. Men noget nær alle roser den for at have et meget stort community via hjemmesiden, at have fokus på mange af de nye musikalske trends, at lave surprise-præsentationer af relativt ukendte navne - og så er deres årlige fester (også i Sydtyskland) rene tilløbsstykker.

Ris hører der nu også til. Wolfgang Mitter fra Mioow Booking: - Alle hopper på UK/US-toget i Østrig. Det gælder også FM4, og måske er deres østrigske procenttal større end Ö3, men det er stadig under 10. Og så får østrigsk musik også den dårligste sendetid (mellem kl. 01 og 06 søndag nat er det eneste tidspunkt med ren østrigsk præsentation, red). Det understreger, at vi er og bliver et importland, siger han, men erkender samtidig at kanalen stadig er en af de bedste muligheder for præsentation af ny musik.

- Vi er skam vores ansvar bevidst som en monopol-station for den nye musik, siger FM4-redaktøren Andreas Gstettner. - Det er helt naturligt for os at tænke på den nye scene - ja, det er næsten umuligt for os ikke at være orienterede via alle de henvendelser vi får og det miljø der er i Wien og Graz. Og en rigtig god udvikling er at ikke bare den nye udvikling hos grupperne, men også at klubbernes selvforståelse er skiftet, så de nu er villige til at præsentere den nye musik. Det er med til at bygge scenen op, så østrigske bands nu selv er i stand til også at fylde de større koncertsale op. Dét er noget helt nyt. Og den udvikling smitter altså af på alle, bookere, klubber, trykte medier - og også radio-kanalerne, forudser han.

Nadia Zink - videoeditor for
den lille men populære
kommercielle musikkanal GOTV

Medier - tv

"Den statsfinansierede tv bruger højest den nye musik som korte reportager i deres

From mx.dk: Østrig - på vej ud af Mozart & co's lange skygge

midnatsnyheder", fortæller Wien-branchen samstemmende. Ellers er det "ubrugeligt" i musikøjemed. Til gengæld er der stor sympati for den lille reklamedrevne 24 timers-musikkanal GOTV med udbredelse i både Østrig og Sydtyskland - og med 400.000 ugentlige seere. Og man forstår hvorfor.

Selv om det er pengene, der driver skidtet og internationale hits fylder meget, er der også åbenhed over for nye toner og forståelse over de nye miljøer.

Et eksempel: Da kanalen startede i 2002, var der ingen lokal platform og de følgende år hjalp GOTV simpelthen de østrigske bands med at få produceret videoer, der kunne præsenteres i programmet, for at have noget lokalt at fremvise.

Et andet og med danske øjne interessant eksempel er interessen for de tre danske grupper, When Saints Go Machine, Ginger Ninja og Kiss Kiss Kiss, som alle er kommet i fast rotation med deres videoer op til den danske aften 4. februar. Det er vel at mærke ikke en placering, man kan betale sig til - redaktionen gør en dyd ud af at være uafhængig - men noget der besluttet af et udvalg på seks personer:

- Alt indsendt materiale gennemses - fitter det med vores udtryk, kommer det med. Og Skandinavien er ikke sjældne gæster: The Hives, Mando Diao - ja, de startede et hype hernede - The Rasmus, Him osv. Det har været meget svensk og finsk, men vi holder øjnene åbne, så man skal bare sende os en mail, hvis man har et forslag. Så finder vi ud af det praktiske, så vi kan få vurderet videoen og musikken hernede, siger Nadja Zinkl, som er stationens video-editor. - Generelt er vi åbne - vi VIL have nyt ind.

Nok så væsentligt gælder det tillige danske håbefulde. Men også den nye østrigske scene. Målet er mindst en østrigsk video pr. time, og et gennemsnitstal for den nationale musikpræsentation er 10 % - altså kan de sagtens matche de statsfinansierede radiokanaler!

Men så er der jo stadig de 90 % tilbage at byde ind på...

- - -

Udvalgte links til at arbejde videre med:

Festivaler

[Nova Rock](#) - Nickelsdorf

[Frequency](#) - St. Pölten

[Donau Festival](#) - Krems

From mx.dk: Østrig - på vej ud af Mozart & co's lange skygge

[Donauinselfest](#) - Wien

[Wiesen Festival Summer](#) - syd for Wien

[Nova Jazz and Blues Night](#) - Wiesen

[House of Riddem Festival](#) - Hofstetten-Grünau

[Lovely Days Festival](#) - Wiesen

[Spring Festival](#) - Graz

BeatPatrol - St. Polten

Koncertsteder / klubber (Wien)

[Stadthalle](#) (kapacitet 3000-5000)

[Gasometer](#) (1000-3000)

[WUK](#) (500-800)

[Flex](#) (indie/electronic 500-800)

[Szene](#) (300-500)

[Pratersauna](#) (electronic - 300-500)

[Ost Klub](#) (300-500)

[Fluc Wanne](#) (electronic - 300-500)

[Chelsea](#) (indie/pop-rock - 250)

[B72](#) (indie/pop-rock - 200)

[Rhiz](#) (indie/pop-rock 100)

Medier - aviser

[Die Presse](#) ([Holger Fleischman](#))

[Der Standard](#)

Medier - magasiner

[TBA](#) - film, games, musik - indie/mainstream (Østrigs Gaffa - oplag på 60.000, deraf 24.000 i Sydtyskland)

[Vice Magazine](#) - musik, ungdomskultur m.v.

[Tha Gap](#) - "arty" indiemagasin, stor integritet, velrespekteret.

[M:](#) - Film, mode, musik - mainstream

[Now](#) - meget samme målgruppe

[Skug](#) - hiphop og lignede nightmusic-genrer.

Medier - øvrige

[GOTV](#) - ([aftal videoforslag her](#))

[4FM](#)

From mxd.dk: Østrig - på vej ud af Mozart & co's lange skygge

Øvrige links / kontakter (udvalgte)

[Ink Music](#) - booking, label, promotion

[SeaYou Records](#) - label

[Nova Music](#) - booker, festivalarr.

[Miooow Booking](#) - booker, label